

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

UKA2024/57

22.okt.2024

Mariane Paviaasen Jensen

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at pålægge Naalakkersuisut at udarbejde en redegørelse vedr. mulighederne for at ændre § 55, stk. 1, i landstingslov om Grønlands Hjemmestyres og kommunernes tjenestemænd i Grønland, således at der tilkommer tjenestemænd pension efter de for statens tjenestemænd i Grønland gældende regler, dog med et tillæg på en nærmere fastsat procentdel af den pensionsgivende lønningsindtægt, der har til formål tilnærmelsesvis at udligne forskellen mellem den tjenestemandspension, som pensionerede tjenestemænd bosat i henholdsvis Grønland og Danmark oppebærer. Redegørelsen, som skal afgives inden EM2025, skal bl.a. belyse, hvor stort tillægget bør være for tilnærmelsesvist at kunne udligne forskellen, og hvad det vil koste henholdsvis kommunerne og selvstyret. I samme ombæring skal redegørelsen også belyse, hvor mange der i Grønland er ansat efter tjenestemandsoverenskomsten.
(Medlem af Inatsisartut, Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Oqaaseqaat:

Inuit Ataqatigiit takker for forslaget og vil indlede ordførerindlægget med følgende.

Siden Inuit Ataqatigiit overtog styringen har vi ændret flere forhold om de ældre, hvilket vi meget er glade for, for vi er tilfredse med at vi gennem denne valgperiode har lettet levevilkårene løbende.

INUIT ATAQATIIT INATSIARTUNI

Under efterårssamlingen i 2021 fremlagde Naalakkersuisut forslag om at ældre nedslidte som har været i arbejdsmarkedet i mange år får ret til at kunne gå på pension, ved at vores daværende medlem af Naalakkersuisoq for Finansier med deltagelse af samtlige partier indgik en aftale om finansloven for 2022, ved blandt andet at hæve pensionen fra 64.239 til 73.239 kr. for hjemmeboende alderspensionister, førtidspensionister, ældre der bor i alderdomshjem blev medtaget i denne forhøjelse.

I 2022 fremsatte jeg et forslag om at der skal være en gældende lov om de ældre, hvor love hvor vores ældre hørte under vil blive samlet og dermed vil man kunne få et nemmere overblik for at forbedre deres levevilkår. Naalakkersuisut fremsatte et ændringsforslag og forslaget blev enstemmigt vedtaget af Inatsisartut, ligesom der under denne samling er fremsat et lovforslag om de ældre:

Under forårssamlingen i 2023 drøftede vi flere forslag om de ældres vilkår, hvor ældre skulle modtage lige stor pension uanset om de var samlevende eller ej, som var fremsat af to partier og blev vedtaget, hvorefter alderspensionister fra og med dette år modtager samme beløb i grundpension, uanset om de har samlever. I efteråret 2023 blev der pålagt at udarbejde en redegørelse om de ældre. Under forårssamlingen fremsatte jeg forslag om at de ældre ikke skulle modregnes arbejdsløn fra deres pension, men desværre blev forslaget ændret, således at der skulle udarbejdes en redegørelse, og jeg ser frem til redegørelsen.

I denne valgperiode har vi arbejdet meget for at forbedre de ældres levevilkår, Inuit Ataqatigiit er glade for de resultater som vi i samarbejde skabte, men der udestår meget arbejde for at forbedre de ældres levevilkår og vi har vilje til at fortsætte arbejdet for at forbedre vores ældres levevilkår i fremtiden.

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

Vi vi lige ser på forslagsstillerens vigtige forslag:

Tjenestemænds pensionsvilkår har været uacceptable i mange år, derfor takker Inuit Ataqatigiit forslagsstiller Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit, som foreslår at man udarbejder en redegørelse om tjenestemænds vilkår, således at landets tjenestemænd kunne opnå samme vilkår som statens tjenestemænd i Grønland, og for at disse kunne få et tillæg samt at der udarbejdes en undersøgelse om hvilke økonomiske konsekvenser det vil få, når man justerer pensionen. Det foreslås at redegørelsen præsenteres senest EM 2025.

Inuit Ataqatigiit tilslutter sig fuldt ud forslaget, vores grundlæggende mål er, at folks levevilkår skal være mere lige, vi har aldrig accepteret forskelsbehandling, det er yderst vigtigt at vi herboende har samme rettigheder, og da rettigheder ikke opstår af sig selv, har vi en forpligtelse til at arbejde løbende for at sikre rettigheder.

Selv om vi kaldes for rigsfællesskab, så har vi meget forskellige levevilkår, meget stor forskelsbehandling eksisterer stadigvæk som vi på inden måder kan acceptere, og det har tjenestemandsansatte og tjenstemandspensionister levet med i alt, alt for mange år.

Der skal være lige ret for lige arbejde, det med at vore ældre bliver tvunget til at forlade vores land og flytte til udlandet for at have bedre økonomi og levevilkår kan ikke accepteres. Der skal handles for at sikre, at vores ældre har en alderdom omgivet af nære bekendte, familie, børnebørn og venner og ikke vil være tvunget til at forlade dem, for dermed mister vi den viden som vi så meget har brug for.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Vi folkevalgte skal have en interesse i at vores ældre kan forblive boende i deres land, om vi er Naalakkersuisut, Inatsisartut eller kommuner, må vi alle have en pligt til at forbedre ældres forhold. Dette forslag er af stor betydning.

Forslagsstilleren medtager følgende i sine begrundelser: at vores ældre i ro og mag kan leve i dette samfund i deres alderdom og at de kan arbejde hvis de har lyst, og jeg må sige at jeg støtter det, hvorfor det ærgrer mig at forslaget blev forkastet under forårssamlingen og jeg håber blot at dette forslag vil komme igennem.

Vi mener forslaget og Naalakkersuisuts ændringsforslag om at igangsætte en ensartning mellem Grønland og Danmark af tjenestemandspensionen er relevante, derfor indstiller vi at begge forslag bliver behandlet i den relevante udvalg.

Vores holdning er klar, vi accepterer ikke at tjenestemandspensionister ikke har samme vilkår, og mener at problematikken ligger hos den danske stat, derfor opfordrer vi stærkt Naalakkersuisut om, at igangsætte arbejde om at ensarte tjenestemandspensionen. Vi glæder os til at høre partiernes holdning til dette.